

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

PUB

SMÅTTINGARNAS VÅREKIPERING

en brydsam fråga för många mödrar — ombesörjes bäst genom att vända sig till oss. — Våra avdelningar för

BARNKLÄDER

vinna med varje säsong allt större popularitet, enär de alltid ojudas på något genomgående gediget och stillfullt i ett enastående rikt urval för alla åldersgrupper samt i prislägen, som passa var och en.

Paul U. Bergströms ^{A/B}

74—78 DROTTNINGGATAN 74—78

Näfveqvarns Bruk

— Grundat 1623 —

utför **avgjutningar i järn efter insända skulpturer eller ritningar.**
Vi stå kostnadsfritt till tjänst med alla offerter och upplysningar angående
pjäsernas utförande.

Tillskriv oss under adress

NÄFVEQVARNAS BRUK, Näfveqvarn.

Sigrid Hansén

53 DROTTNINGGATAN - VÄSTERLÅNGGATAN 29

SPECIALAFFÄR FÖR

**DRÄKTER • KAPPOR • KLÄNNINGAR
KJOLAR • REGNPLAGG**

*Största urval • Utsökta kvalitéter
Billigaste priser*

Telefoner
539 · 8326 · 5619
Malmö

Perslow's

Siden- &
Manufakturaffär
Största urval nyheter

HERTHA

ÅRGÅNG XII

MAJ 1925

HÄFTE 5

Privatskolan inför riksdagen.

Som bekant befinna sig privatskolorna för närvarande i ett synnerligen prekärt läge. De kunna knappast längre betraktas som verkliga, fria privatskolor, när de kommit i det starka beroende, som är den logiska konsekvensen af mycket ökade anslag från stat och kommun. Dessutom stå vi nu antagligen snart inför förverkligandet av en länge planerad omvälvning — den stora skolreformen — som väl kan sägas komma att beröra dessa skolor djupare, än den kommer att beröra någon annan skolform. Detta är sanningar, som det torde vara nödvändigt att se i ögonen.

Just nu är det av flera skäl svårt att yttra sig om privatskolorna, men då Hertha godhetsfullt velat öppna sina spalter för ett uttalande angående dem, har jag ansett det lämpligt att ge några upplysningar om årets motioner i frågan och tillåter mig även att därtill foga några reflexioner. Det kan tyckas ensidigt, att jag behandlar saken ur lärarinnesynpunkt, men frågans läge tycks mig berättiga ett skärskådande i lärarinnornas intresse. Det är nämligen framför allt lärarinnorna, som skulle få betala de i år ifrågasatta besparingarna.

Som vi veta, föreligga nu en hel del motioner rörande privatskolorna. Vi ha tre i första kammaren, nämligen en av

herr Lindhagen, en av fröken Hesselgren och en av herr Clason m. fl. I andra kammaren motionera herrar Holmdahl m. fl., Bengtsson i Norup, Rydén, Almquist och Jonsson, varjämte herr Mosesson i denna kammare framlägger herr Clasons motion i oförändrat skick.

Tre av dessa motioner — Bengtssons, till förmån för de manliga lärarna, Almquists, som vill tillvarata de privata folkskoleseminariernas intresse, och Jonssons, riktad mot ämneslärarinns rätt att undervisa även i småskolan, kunna i detta sammanhang helt förbigås. De övriga cåremot skola här något beröras.

Av motionerna i första kammaren är Clasons den mest omfattande. Den lär ha många anhängare, ehuru det i sanningens intresse bör utsägas, att den, trots att den innehåller goda förslag, är ett synnerligen inkonsekvent aktstycke.

Motionären upptar först den nu brännande frågan om lärarinnornas tjänstgöring och pläderar för våra sakkunnigas förslag — 22—26 t:r i veckan med ungefär 25 t:r till medeltal. (Den K. propositionen föreslår som bekant, att tjänstgöringstiden skall bestämmas till 24—28 t:r, den för de kommunala melanskolorna redan fastställda tiden.) Herr Clason uttrycker dock sin stora platoniska kärlek till status quo, 22—26

t.: i veckan, och presterar en stark motivering mot varje ökning av tjänstgöringstiden. Men den slutsats, till vilken han kommer, är överraskande nog. Sedan han påvisat "obilligheten" av varje höjning, förordar han själv en sådan. Han säger: "Om än sålunda goda grunder kunna tala för att i detta fall icke i något avseende avvika från nu varande bestämmelser, anse vi oss dock, med hänsyn till vad både de sakkunniga och skolöverstyrelsen förordat, kunna ansluta oss till deras förslag." (I förbigående må konstateras, att såväl de sakkunniga som överstyrelsen tillstyrka en höjning av tjänstgöringstiden uteslutande med hänsyn till önskvärdheten av statsutgifternas begränsning. Det medeltal av 25 t.:r anse de skäligt, men 24—28 t.:r avvisa de bestämt. Skillnaden i medeltalen blir *en* lektionstimme!)

Vidare hemställer motionären:

att ämneslärarinna vid privatläroverk alltjämt må kunna fullgöra en del av sin tjänstgöring vid med skolan förbundet seminarium, av vad slag det vara må, folkskole-, småskole- eller skolköksseminarium (i motsats till K. maj:t, som vill insätta ordet "högre" före seminarium);

att ämneslärarinna, som redan nu är fallet, måtte få fullgöra tjänstgöring i övningsämne;

att skolöverstyrelsen (och ej, som K. propositionen föreslår, K. maj:t) måtte få rätt att avgöra, huruvida klass, som tidigare varit delad, fortfarande skulle få förbli det, när elevantalet sjunkit under fastställd gräns;

att de nu rådande bestämmelserna angående nedsättning av terminsavgifter måtte bibehållas med avseende på flick-

skolor och enskilda mellanskolor, men att särskilda grunder måtte fastställas för goss- och samskolor (det sistnämnda för att förhindra vissa konsekvenser, som här ej behöva vidröras).

Slutligen begär denna motion, i anslutning till uttalande av flick- och samskoleföreningens centralstyrelse, att tillfällig löneförbättring till de manliga lärarna skall utgå med samma belopp som förut. (Såväl K. maj:t som de sakkunniga förordar en minskning av de manliga lärarnas förmåner.) Här anser sig herr Clason således icke bunden att ta hänsyn vare sig till de sakkunnigas förslag eller till "önskvärdheten av statsutgifternas begränsning". Så mycket om den Clasonska motionen.

Herr Lindhagen föreslår följande:

att i händelse antalet undervisningstimmar höjes till likhet med den kommunala mellanskolan, även en motsvarande höjning av lönerna skall äga rum;

att som villkor för anslagen må gälla, att lärarpersonalen får en säkrare rättslig ställning (inga avskedanden skola få äga rum utan godkännande av t. ex. skolöverstyrelsen);

att som villkor för anslag skall gälla, att privatläroverk ej nedläggas utan K. maj:ts, eventuellt skolöverstyrelsens medgivande.

Vad slutligen angår fröken Hesselgrens motion, så rör den de pensionsmässiga lärarinnornas sak. Hon vänder sig mot den K. propositionens förslag, att överstyrelsens rätt att medge lärarinna att kvarstå i tjänsten till sextiotre år tills vidare ej skulle få utövas, och hemställer, att överstyrelsen måtte få behålla denna rätt vid skola, där intet

indragande av platser skulle behöva ifrågakomma. En blygsam och även logisk begäran, tycker man, då det här, som fröken Hesselgren också påpekar, gäller "ett litet fåtal arbetsdugliga veteraner i skolans tjänst" och då den allmänna tendensen är att höja kvinnliga befattningshavares pensionsålder.

Om andra kammarens motioner kan jag yttra mig kort.

Herr Holmdahl m. fl. plädera i en väl avfattad motion i det stora hela för status quo i skolfrågan. Han avhandlar lärarinnornas tjänstgöring, tjänstgöring vid med skolan förbundet seminarium, uppdelningen i parallellavdelningar, ämneslärarinnans tjänstgöring i övningsämnen, tillfällig löneförbättring åt manliga lärare och terminsavgifterna. Han berör således alldeles samma frågor som Clason, men framställningen är långt mera logisk och konsekvent. Det förefaller emellertid, som om hans linje ej skulle ha mycket utsikt att vinna beaktande vare sig inom statsutskottet eller riksdagen. Man har en känsla av att status quo ej längre kan bibehållas, och man kan även fråga sig, om det ens vore önskvärt, att allt förblir vid det gamla.

Slutligen några ord om herr Rydén's motion. Den har ju sitt särskilda intresse, därför att dess upphovsman är en så inflytelserik medlem av statsutskottet.

Han konstaterar först, att den K. propositionen i väsentliga hänseenden följer det sammanjämningsförslag, som framlades av statsutskottet vid 1924 års riksdag, men vill i alla fall ha vissa modifierationer i riktning mot dessa förslag. Han nämner dock samtidigt, att kom-

pletterande bestämmelser visat sig behövliga. I stort sett lämnar herr Rydén's motion på flera punkter vägen öppen till diskussion, på samma gång som vissa principer bestämt hävdas.

Härmed har jag slutat min korta redogörelse för årets motioner i privat-skolefrågan och vill nu ett ögonblick stanna vid det, som torde vara det mest beaktansvärda och karakteristiska i den just nu föreliggande situationen och som jag därför mest ogärna skulle vilja se förbigånget i diskussionen om dessa ting. Jag menar förhållandet mellan lärarinnornas löner och den ifrågasatta längre tjänstgöringstiden. (Kanske är det här behövt att förutskicka, att jag ej kan sägas tala i egen sak, då jag själv är en statsanställd lärarinna.)

Det må då först som sist sägas, att en ökad tjänstgöringstid inte i och för sig innebär någon orimlighet. Det bör även fastslås, att den K. propositionen icke är ensam om att föreslå en sådan ökning. De sakkunniga föreslå med överstyrelsens, statskontorets och t. ex. herr Clasons gillande detsamma. Och på en punkt mötas de alla: lärarinnorna skulle åtaga sig detta ökade arbete utan något vederlag. Detta betyder en löneminskning. Det är vidare påtagligt, att det låter mycket bättre med de sakkunnigas 22—26 t:r än med K. maj:ts 24—28. Men hur stor blir den reella skillnaden när medeltalet mellan 22—26 skall bli det matematiskt besynnerliga talet 25? Svaret blir, som redan påpekats — en lektionstimme.

Nu är att märka, att denna timme både av en del lärarinnor och av skolornas föreståndare blåsts upp till en fråga

av oerhörd vikt. Man har inte hört mycket talas om att ett medeltal av 25 t:r skulle vara så farligt, men däremot synnerligen mycket om att ett medeltal av 26 t:r skulle överstiga lärarinnornas krafter. Riksdagens ledamöter torde vara ursäktade om de ställa sig något undersamma om vart man egentligen vill komma. Säkert torde vara, att vederbörande genom sin klagan gjort kåren en stor otjänst, som kan få otrevliga konsekvenser. Därför må det också vara tillåtet att framhålla, att det dock finns en hel del lärarinnor, som se saken från den synvinkel, som här företrädes.

Men detta hindrar icke, att man till en viss grad förstår lärarinnornas förskräckelse. Dessa ha på sina håll en fullt så kraftig tjänstgöring som den, som nu ifrågasättes, ehuru detta faktum ej kommer till synes i årsredogörelserna. Det finns t. ex. så mycket, som speciellt flickskolorna kräva av klassföreståndarinnorna (och de fast anställda ämneslärarinnorna äro väl nästan alltid sådana). Allt detta extra arbete kunna dessa skolor knappast på längd begära att få utfört, om det icke på något sätt värderas i tid och pengar. Dessutom är det antal skrivlag, varmed somliga skolor belasta sina lärarinnor, oformligt. Även med hänsyn till dessa förhållanden är det lyckligt, att denna sak kommer under debatt. Å andra sidan är det säkert lika sant, att det finnes en del lärarinnor, som kunna åtaga sig mer arbete. När det så slutligen kan hända, att lärarinnor, som övergått från privatskola till annan skolform — t. ex. till kommunal mellanskola, där tjänstgöringstiden redan är fastställd till 24—28 t:r — påstå

sig ha mindre betungande arbete, än de hade förut, så är även detta ett tacksamt faktum. Mycket hänger nu på att skolarbetet blir icke blott humant utan även rationellt ordnat. Blir detta fallet, så komma säkert privatskolornas lärarinnor att gå i land med lika många lektionstimmar som andra skolformers lärare.

När de stora förändringarna bli verklighet och det på allvar blir fråga om att reglera privatskolekårens arbete och löner, har denna kår säkert en mycket bättre och starkare position, om den — även på papperet liksom redan ofta i verkligheten — har samma undervisningsskyldighet som andra kategorier lärare.

Det synes mig, att den enda klara linje, som nu kan följas, är den, som företrädes i herr Lindhagens motion, i lärarinneförbundets remisskrivelse till K. maj:t och i en resolution vid ett nyligen hållet lärarinnemöte: ingen ökad tjänstgöring utan motsvarande höjning av lönerna. Det må här tillåtas mig att citera följande passus i herr Holmdahls motion: "Fog synes ej heller föreligga att i ifrågavarande fall frångå den praxis, som inom statsförvaltningen utvecklats, att företaga ökning av vederbörande löntagares tjänstgöringsskyldighet endast i samband med lönereglering."

När dessa rader föreligga i tryck, ha kanske statsutskott och riksdag redan fattat beslut i skolfrågan. Deras arbete följes med intensivt intresse, och många äro de som innerligt önska, att frågan i hela sin vidd får en så god behandling som möjligt. För min egen del vill jag sluta med att uttrycka en varm förhopp-

ning, att så måtte ske, och särskilt, att dem det vederbör måtte finna en utväg angående den här avhandlade viktiga punkten, så att den blir löst i överensstämmelse med ovan omtalade praxis. Detta icke blott därför, att man unnar en länge underbetald kår goda villkor, utan framför allt därför, att det vore vist och rättfärdigt.

ANNA SONDÉN.

F.-B.F:s årsmöte i Mariestad.

Dagarna för förbundets årsmöte äro nu fastslagna till tisdagen och onsdagen den 9 och 10 juni.

Det preliminärt uppgjorda programmet upptar

den 9 juni: före lunchrasten sedvanliga årsmötesförhandlingar samt ett mindre stadgeändringsförslag (angående nybildade kretsars avgifter till förbundet under deras första verksamhetsår); efter lunchrasten förslag angående prenumeration å Hertha samt föredrag av advokat Mathilda Staël von Holstein om Internationella Kvinnoförbundets Washingtonkongress; på kvällen offentligt diskussionsmöte med fru Ester Lutteman som inledare i något ämne berörande ungdomsfrågor i nutiden;

den 10 juni: före lunchrasten val av styrelsemedlemmar och revisorer. Därefter ett föredrags- eller diskussionsämne på förslag av någon förbundskrets. Återstoden av andra mötesdagen har Mariestadkretsen uttryckt önskan att få disponera för en utfärd.

Fredrika-Bremer-Förbundets sjukkas-sa höll årsmöte den 29 april å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå i Stockholm. Sedan års- och revisionsberättelser föredragits och ansvarsfrihet beviljats styrelsen för årets förvaltning förrättades ordinarie val. Styrelsen omvaldes i sin helhet och utgöres således fortfarande av: auditör John Ljungman, ordf., fröken Augusta Palmquist, v. ordf., doktor Elin Beckman, byråchefen Edvard Göransson, doktor Mathilda Lundberg; suppleanter: fröknarna Ellen Kleman, Ingegerd Palme och Ada Simon. Till sekreterare utsågs fröken Simon och till kassaförvaltare fröken Kleman.

På grund av en skrivelse från Kommittén för utredning av sammanslagning av Stockholms sjukkasor, vari påpekades att ett nytt sammanslagningsförslag föreligger, ajournerades årsmötet till dag som styrelsen senare kommer att bestämma i avsikt att hålla öppet för årsmötet att besluta om en eventuell anslutning till den planerade sammanslagningen.

*

Föreningen Årsta sammanträdde den 20 april till årsmöte å Lyccumklubbens lokal i Stockholm. De ledamöter av styrelsen, som voro i tur att avgå, fruarna Ellen Hagen, Lilly Hellström samt fröken Louise Palander, återvaldes, liksom revisorerna, fröknarna Augusta Palmquist och Anna Åbergsson. Mötet uttalade sig för att föreningens verksamhet alltjämt bör inriktas på ett energiskt arbete för fortsatt kapitalinsamling för kvinnornas byggnad.

*

Kringblick.

Fransyskornas segerdag. Äntligen har fransyskorna att inregistrera en rösträttsseger! Deputeradekammaren har den 7 april med 390 röster mot 183 antagit ett lagförslag som tillförsäkrar de franska kvinnorna rösträtt och valbarhet vid kommunala och kantonala val på samma villkor som för män.

Men detta är ändock endast halva segern vunnit. Senaten återstår. Och fransyskorna ännu inte vilja på den vunna lagern. M:me Brunschwig ropar dem alla i sista numret av *La Française* till kamp för sakens lyckliga fullförande. Det gäller att visa motståndarna att kvinnorna verkligen vilja rösträtten nu. Alla argument emot måste tagas upp och bestridas, alla för med pondus framhållas. — Tänk på att av denna aktion beror vår framgång i senaten. Handla och förmå andra kvinnor att handla, slutar den franska rösträttsföreningens energiska ordförande sin appell till sina medsstrar.

Men varken energi eller vilja förhjälpas fransyskorna till att få sin rättighet slutgiltigt konfirmerad i tid för de kommunala valen i maj. Den fristen veta de franska herrarna att förskaffa sig.

*

Barnaoffrande. Höjandet av skyddsåldern för flickor har överallt varit ett av kvinnorörelsens mål. I Orienten är detta för närvarande en av de första frågor som de där nu målmedvetet socialt arbetande kvinnorna ställt på dagordningen, och mera än någonsin är frågan där ytterligt brännande. Det är fruktansvärda förhållanden som fullt lagenligt bestå. Saken belyses bäst genom att exempelvis berätta att små flickor kunna bortgiftas i Indien vid 12 års ålder — och att det är mycket vanligt att sådant sker. Trettonåriga mödrar höra också till vanligheterna!

Till dessa oerhörda fakta skall här läggas berättelsen om ett lagförslags i denna sak nyligen timade öde i indiska lagstiftande församlingen — genom engelsk påverkan.

Dr Sir Hari Singh Gour hade framlagt förslag om att höja skyddsåldern för ogifta flickor till 16 år och för gifta till 14. Det förra förslaget antogs av de indiska männen med 65 röster mot 32, en aktningvärd demonstration av dessas vaknande sociala samvete, det senare med 45 röster mot 43. "Denna afton," skriver mis Jinarajadasa i *Stri-Dharma*, "var det fröjd i landet, endast några få ortodoxa reaktionärer höjde sina röster till demonstrationer".

Men så hände en märkvärdig sak. Följande dag förelades lagförslaget i sin helhet den lagstiftande församlingen — och avslogs med 54 röster mot 26, "under de ortodoxas applåder".

Förklaringen var att regeringen härvidlag influerat majoriteten av församlingen.

Men regeringen, det är den engelska regeringen. På intet sätt, menar *Stri-Dharma*, borde väl den indiska giftermålsåldern intressera en engelsman annat än, som här, som ett glädjande prov på att indiska lagstiftare vilja genomföra en ytterligt önskvärd reform. Men av de 30 engelsmän, som ha säte i den lagstiftande församlingen, röstade 16 emot giftermålsålderns höjande för flickor från 12 till 14 år. Mängden av indier över hela landet har kommit till att inse det brott som begås mot barnet-flickan och rasen genom de hittills bestående förhållandena, och det antagna lagförslaget var ett uttryck för det indiska folkets känslor i denna sak. Hade regeringen och de engelska medlemmarna av folkrepresentationen förhållit sig neutrala, i stället för att av alla krafter motarbeta förslaget, hade detta nu varit lag, slutar mrs Jinarajadasa, den engelska kvinnoaksförkämpen som nu kastat in sin lott och del helt med de indiska kvinnorna och det indiska folket, med förklarlig bitterhet sin redogörelse i *Stri-Dharma* för denna bedrövliga affär.

I "Mittens rike".

II.

Numera är det i lag förbjudet i Kina att döda flickebarnen, men denna lag har långt ifrån kommit till allmän efterlevnad, och det torde alltjämt i stort taget anses att föräldrarna liksom i forna tider äga rätt över sina barn "till liv och död".

Men nu finns det allmänna barnhem dit föräldrarna kunna lämna in barn, som de ej vilja vårda sig om. Nästan alla barn som lämnas in äro flickor.

I dessa barnhem kan man köpa ett litet barn för en krona. En större flicka betingar ett pris av 10 till 40 kronor.

Dessa bli slavflickor, i den ena eller andra bemärkelsen. Antingen som tjänarinnor i hem, där ägarerna kunna slå dem så mycket de behaga och i övrigt disponera över dem. Större delen komma till otuktsnästen och gå en hemsk framtid till mötes. Vid tider av hungersnöd äro framför allt agenterna för dylika hus i verksamhet och finna sin vara även utanför barnhemmen. Då säljas tusentals små barn, unga flickor och även gifta kvinnor till sådana slavagenter för en spottstyver på det att den övriga familjen måtte kunna klara sig igenom den svåra tiden.

Den unga modern, som föder ett flickebarn, är genomgående olycklig. Alla förhoppningar äro grusade, "bara en flicka"! Kanske blir hon till och med utsatt för hån och förakt, särskilt

från svärmoderns sida. Hennes ställning i mannens familj blir ofta mycket svår. Den lilla flickan kan också i själva det namn hon får märkas som den stora besvikelsen. "Icke önskad", "Lilla hund" eller "Fuling" äro namn som kunna tilldelas henne. — När en gosse är född står glädjen högt i tak, och när han är en månad gammal blir det stor fest i hemmet. Släktingar och grannar komma också med präktiga gåvor till den lille. Flickan fick ingenting.

Flickorna räknas heller inte med i barnskaran. Fem små barn kunna exempelvis skymta i hemmet, man frågar hur många barn som finnas. Två, svaras det. — Men de andra då, äro de inte era? — Jo, men de två äro gossar, blir svaret.

Naturligtvis finnas hem där även den lilla flickan älskas och omhuldas, i synnerhet om det redan finnes flera söner. Fem gossar och två flickor sägas vara "önskebarn" inom Kinas förmögnare familjer.

När den lilla flickan får leva kommer till den lillas sorg över att vara "bara en flicka" — ty hon får tidigt allt för tydliga bevis på att hon ej är i allmänhet efterlängtdad — snart nog de henne tillfogade kroppsliga smärtorna, fotbindningen. I regel begynner man med denna när flickorna är tre eller fyra år, på sina håll dock inte förrän vid åtta år.

I de förnäma familjerna börjar man tidigare än i de fattiga. Foten uppmjukas i hett vatten, tårna, med undantag av stortån, böjas under fotsulan, där de fasthållas medelst ett hårt bundet bandage av meterlånga tygremsor. Bandaget bör dragas åt hårdare dag för dag. Under tiden måste barnet gå så mycket som möjligt på sina värkande fötter för att blodcirkulationen inte måtte upphöra. Efter ett år bindes foten på annat sätt, nu gäller det att få rätta formen på den. Vristen böjes i en båge så att foten ej bildar vinkel mot benet utan kommer att utgöra en sorts förlängning av detta. Vristen liknar mest en knöl och hela foten blir lik en "halvmåne", som man poetiskt uttrycker det. Efter ett par år har foten tagit den form man åsyftar, "den rätta".

Denna grymma behandling gör att tårna bli okänsliga eller förtvina, såvida inte benen krossas och tårna falla av. I regel förtvinar hela foten, ibland också benet, och skinnet skrumprar. Ofta inträder varbildning och kallbrand. Det anses att ett flickebarn på tio dör på grund av behandlingen, de överlevande nio äro krymplingar för livet.

Det lämpliga måttet på en kvinnosko var i det gamla Kina cirka tio centimeter, men det fanns kvinnor som hade skor sex och en halv centimeter långa. En fashionabel ung man kunde inte tänka på att gifta sig med en flicka förrän han genom "äktenskapsmäklaren" fått reda på längden av den tillämnades fötter. Ofta sändes flickans skor till den unge mannens familj för besiktigande. — Man förstår härav hur

viktigt det var för föräldrarna att riktigt kraftigt pressa tillsammans den lilla flickans stackars fötter.

De plågade barnen närdes också med föreställningar om hur viktig fotbindningen var för deras framtid. Man uppnådde också målet att hos de små flickorna inplanta den uppfattningen att det var en för dem nödvändig och nyttig procedur, fåfängan kom också till hjälp och barnen kunde själva tigga om att bandaget skulle dras hårdare åt.

Folkets kvinnor, som måste arbeta, fingo nöja sig med relativt större fötter. Tretton, ända till hela aderton centimeter var deras vanliga mått; på vissa håll hade de dock helt obundna fötter.

Ännu har flertalet av Kinas kvinnor bundna fötter, men det är dock ett gradvis försvinnande bruk.

Så kommer dagen för den unga kvinnan då hon skall lämnas bort i äktenskap. Detta är helt en familjeangelägenhet, de två kontrahenterna — i vilket fall som helst den ena av dem, bruden — ha därvid intet att säga. De unga bilda inte heller egen familj. Mannen för sin unga hustru till föräldrahemmet, och där förbli de, liksom de övriga gifta sönerna och deras familjer.

En "mellanman" eller äktenskapsmäklare förmedlar i regel giftermålet, och i regel ha brud och brudgum ej sett varandra förrän bröllopsdagen. Det är ett spännande ögonblick när brudgummen, under bröllophögtidligheten i hans föräldrahem, dit bruden förts, lyfter slöjan från hennes ansikte.

I de flesta fall har inte heller brudgummens familj sett bruden förrän nu. Man förstår att överraskningar kan bjudas de intresserade parterna.

Och så är den unga bruden för all framtid bunden vid en främmande man — och vid hans familj. Hemmets härskarinna blir hon inte, mannens mor eller farmor eller äldsta svägerska eller annan närmare äldre kvinnlig anhörig för spiran i hemmet. Och hon är skyldig sin man obegränsad vördnad och hänsyn, osviklig lydnad, evig trohet; även hans föräldrar måste hon obetingat lyda. Hon har ensamt förpliktelser, mannen ensamt rättigheter. Om han så behagar kan han misshandla henne så mycket han vill. Enligt lagen har han också rätt att ge henne kroppslig aga. Och så länge hon inte fött honom en son är hon av alla i hans hem föraktad och förbisedd. Kommer ej den efterlängtade sonen, måste hon tänka sig att snart se en bihustru vid sin sida.

Det är först är hon blir "gammal", en verklig titel som hon erhåller när hon till slut äger barnbarn, som kineskans liv i regel blir drägligt. Då aktas och hedras hon. De unga skola på allt sätt visa henne respekt. Den förut tillbakasatta och föraktade blir nu behandlad med hänsyn och vördnad — och hämnar sig ofta med att i sin tur göra livet surt för de unga hustrur som söner och sonsöner föra in i hemmet.

Givetvis kan det finnas unga kvinnor i Kina som föra ett lyckligt liv med sin man och i sitt hem, älskad av

honom och lycklig i sina barn. Men samhällsförhållandena och de nedärvida föreställningarna kunna i stort taget ej framkalla dylika fall. De ha utgjort lyckliga undantagsförhållanden. Den unga kinesiskan har genom generationer och generationer gått sin marterväg genom livet.

Och nu finns det dock, även i Kina, unga självständiga kvinnor, som gått sin egen väg, som sökt och förvärvat kunskaper och som försörja sig själva i yrken och anställningar. Regeringen har, efter som åren gått, måst inrätta skolor och seminarier även för flickor. I folkskolorna med dess cirka 4 miljoner elever äro visserligen 95 % gossar, men det gör i alla fall 5 % kvinnliga elever, och i de tvåhundra folkskoleseminarier som finnas, är fjärdedelen av eleverna kvinnor.

I fråga om högsolor för flickor ha missionerna varit föregångare. I Peking öppnades 1905 av dessa den första högskolan för kvinnor, det s. k. Yenching College, numera utgörande en underavdelning av Pekings universitet. Gingling College i Nanking, öppnat 1915, var den andra i ordningen, men för närvarande finnas ännu flera kvinnliga högsolor. Särskilda medicinska högsolor för kvinnor finnas även, och de kvinnliga studenterna gå till ett anmärkningsvärt stort procent till dessa.

Men alltjämt finns det kineser — och små kinesiska flickor — som tro att det inte är möjligt att lära flickor läsa!

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1925.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution har för år 1925 följande stipendier utdelats:

Fria stipendier: 500: — kr. för sociala studier i Amerika till Naëmi Granfelt; 250: — kr. för studier vid Dramatiska Teaterns elevskola till Liss-Kulla Jobbs; 300: — kr. för kurs vid Statens skolköksseminarium till Gunhild Sundelin; 300: — kr. som resestipendium för dekorationsmålare till Brita Holmström; 500: — kr. för studier vid Stockholms Högskola till Ebon Andersson.

Johanna Kempes fond: två resestipendier à 1,250: — kr. för kvinnl. med. lic. till Inez Carlsson och Helena Klein samt två stipendier à 500: — kr. för medicinska studier till med. kand. Asta Lundh och med. kand. Gerda Jansson-Kjellin.

Georg Améens fond: 500: — kr. för sociala studier i England till Lisa Bruér och 500: — kr. för studier vid Woodbrookinstitutet till Ingrid von Zweigbergk.

Evelina Fahnehjelm's fond: 700: — kr. för språk- och litteratustudier till Greta Boigman.

Ellen Fries' fond: 500: — kr. för studier vid Stockholms Högskola till Birgit Holmgren.

Fru Sophie Silows, född Wästfelt, fond: 200: — kr. för biblioteksstudier till Brita Enberg.

Stockholms stads stip.: 475: — kr. för kurs vid Tandläkareinstitutet i Stockholm till Margit Gustafsson;

Stockholms läns stip.: 400: — kr. för Nordens Husmodersförbunds högre kurs i barnavård till Greta Nilsson;

Norrbottens läns stip.: två stipendier à 200: — kr. för utbildning av samariter för sjukhärbärgen till Amalia Larsson och Hildur Poromaa;

Västerbottens läns stip.: 325: — kr. för studier vid Privata Högre Lärarinneseminarium i Stockholm till Britta Westman;

Västernorrlands läns stip.: 400: — kr. för kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet till Signe Altin;

Jämtlands läns stip.: 225: — kr. för kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet till Brita Velin;

Kopparbergs läns stip.: 290: — kr. för kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet till Gerda Lindvall;

Värmlands läns stip.: 225: — kr. för kurs vid Barnmorskeanstalten vid Göteborgs Barnbördshus till Märta Hansson;

Uppsala läns stip.: 225: — kr. för kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet till Sanna Karlsson samt 225: — kr. för kurs vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala till Gunhild Jansson;

Västmanlands läns stip.: 500: — kr. för fullständig sjukvårdskurs till Greta Rydberg;

Södermanlands läns stip.: 300: — kr. för fullständig sjukvårdskurs till Sonja Åberg samt 300: — kr. för kurs vid högre lärarinneseminarium till Britta Örström;

Östergötlands läns stip.: 625: — kr. för kurs vid Tandläkareinstitutet i Stockholm till Helena Kylberg-Olsson;

Skaraborgs läns stip.: 600: — kr. för kurs vid Högre Lärarinneseminarium till Stiftelsen Kjellberg'ska flickskolan i Göteborg till Edit Lönnér samt 500: — kr. för kurs vid någon av Stockholms högre sjuksköterskeskolor till Vera Otterström;

Älvsborgs läns stip.: 320: — kr. för fullständig sjukvårdskurs till Gunborg Holmquist;

Göteborgs och Bohusläns stip.: 550: — kr. för kurs vid Göteborgs skolköksseminarium till Greta Dahlkvist;

Gotlands läns stip.: 275: — kr. för kurs vid folkskoleseminarium till Annie Andersson;

Kalmar läns stip.: 290: — kr. för kurs i barnsjukvård till Ellen Lindström;

Kronobergs läns stip.: 300: — kr. för kurs vid högre lärarinneseminarium till Ingeborg Sylvan samt 250: — kr. (Elfvingska

fonden) för kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet till Ellen Nibelius;

Jönköpings läns stip.: 225:— kr. för Slöjd- och trädgårdsläroinnekurs vid Fredrika-Bremer-Förbundets Lanthushållningsseminarium Rimforsa till Karin Andersson;

Kristianstads läns stip.: 230:— kr. för församlingssystemkurs vid Samaritern i Uppsala till Ulla Peter;

Malmöhus läns stip.: 900:— kr. för kurs vid Folkskoleseminarium i Stockholm till Ingeborg Areskoug samt 500:— kr. för kurs vid Svenska Fattigvårdsförbundet till Ellen Levin;

Rörande stipendiet å 1,250:— kr. från fröken Hilda Nilssons fond är ännu ej beslut fattat.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Gävlekretsen sammanträdde den 2 april å Strömdalens restaurang varvid lektor Emilia Fogelklou höll föredrag över ämnet *Tidsanda och skolbildning*. — Ett 20-tal nya medlemmar antecknade sig under aftonens lopp.

Halmstads kretsen hade den 5 maj sitt sista vårsammanträde på Noire Katt, under grevinnan Stina Mörners ordförandeskap, varvid lektor C. A. Ljunggren höll föredrag över ämnet *Något om våra förnamn*, belysande namnens historiska ursprung.

Föreningen valde därefter representanter till förbundets möte i Mariestad. Härtill utsågos grevinnan Stina Mörner och fröken Edith Johansson med fröken Karin Lundberg som suppleant. Vidare beslöts att anordna en utflykt till Apelryd under den tid fruktträden blommar.

Efter sammanträdet följde gemensamt samkväm.

Karlskrona kretsen hade den 30 mars sammanträde å Stadshotellets lilla sal under ordförandeskap av fru Eva af Geijerstam. Sedan en del föreningsärenden behandlats lämnades ordet till dr R. Lundmark som talade om *Sjuksköterskeutbildningen vid Karlskrona lasarett*. Efter före-

draget var tesupé och samkväm anordnat, varunder friherrinnan Eva Sparre föredrog några musikstycken. Ordföranden begagnade därefter tillfället att — på grund av en del förfrågningar angående F.-B.-F:s syfte och verksamhet — lämna en kort resumé av förbundets olika verksamhetsgrenar samt Karlskronakretsens egna initiativ och arbetsuppgifter.

Kristianstads kretsen hade den 31 mars möte i Flickskolans aula under ordförandeskap av fru Elisabeth Sjövall. Efter en del föreningsmeddelanden följde föredrag av hemkonsulenten fru Agnes Ingvar-Nilsson om *Rimforsaskolan*, där tal. själv varit elev. Härföljde sång av en dubbelkvartett från folkskolan under ledning av fru Lotten Borg samt samkväm, varvid fru Louise Carlsson underhöll med musik.

Linköpings kretsen hade tisdagen den 31 mars anordnat en soaré å Stora Hotellet till förmån för F.-B.-F:s sjuksköterskebyrå på platsen. Löjtnant Y. Rydbeck höll ett av skioptikonbilder illustrerat föredrag om en resa till Främre och Bortre Indien. Vidare upptogs programmet uppvisning av fäktning på florett och värja av kapten H. Törnblom och löjtnant C. Palmær samt rokokodanser i kostym av skolungdom.

Malmö kretsen hade onsdagen den 15 april sitt sista möte före sommaren å Kungsparkens restaurang under ordförandeskap av fru Elisabeth Quensel. Ystadskretsens ordförande fru Maja Strandberg höll därvid ett föredrag om *Kvinnans sociala och rättsliga ställning under olika tider* varv, därpå intogs tesupé, efter vilken fru Ingrid Kroon föredrog några sångnummer ackompanjerad av fröken Martha Stuhre.

Nyköpings kretsen hade den 26 mars anordnat en föredragsafton, varvid fröken Axianne Thorstenson talade om *Den kvinnliga ungdomens yrkesval*. Efter föredraget förekom sång av en flickkör under musikdirektör Otto Settergrens ledning.

Den 5 april sammanträdde kretsen änyo, och sedan en del föreningsärenden föredragits höll fröken Ester Laurell föredrag om *Kvinnor*.

na och prästämbetet, varefter gemensam supé intogs.

Skellefteåkretsen hade den 16 april ordnat en soaré, vars omväxlande program upptog en redogörelse av fru Larsson för F.-B.-F:s tillkomst och verksamhet samt kretsens arbete; en musikavdelning: stråkorkester med hr Lorentz Bryggman vid pianot samt sång av pastor Wassner; deklamation av Björnsons Bergliot till Griegs musik av fru Wassner; vidare uppfördes Gustava Hammars enaktare Fyra generationer.

Stockholmskretsen har till tjänst för de unga flickorna i Stockholmsskolornas avgångsklasser anordnat en serie föredrag angående den kvinnliga ungdomens yrkesval, med fröken Axianne Thorsten-son som föredragshållare. På de tre föredragen, som ägde rum den 27 och 28 april samt den 4 maj fördelade sig eleverna i flickskolornas åttonde klass, de två högsta gymnasiumringarna samt flickorna i högsta klassen av de kommunala mellanskolorna.

Fedrika-Bremerskolans aftonkurser, som pågått sedan januari, avslutades vid påsk.

Varbergskretsen hade den 22 april sammanträde å Stadshuset under ordförandeskap av fru Maja Lundgren, varvid fru Hedvig Svedenborg höll föredrag med uppläsning om Våra gamla folkvisesagor. Föredraget ledsagades av återgivning av folkvisemelodier på piano av rektor A. Arnman. Därefter samkväm med tesupé.

Växjöskretsen hade den 27 april samkväm å Stadshotellet, varvid fru Blenda Sylvan höll föredrag om Den katolska propagandan och pianomusik utfördes av fröken Signe Hansson.

Ystads-kretsen hade den 30 mars möte å Hotell Continental, varvid hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson från Malmö talade om Gift kvinna och förvärvsarbetet. Efter föredraget följde en livlig diskussion.

Kretsen beslöt utdela ett stipendium å 300 kr. till en Ystadsflicka som hjälp vid yrkesutbildning.

Den 4 maj hade kretsen ånyo sammanträde. Det omannonserade stipendiet tilldelades fröken Emma Dahlman, elev vid Flensburgska vårdanstalten för sjuka barn i Malmö, för fortsatt utbildning i barnavård.

Att representera kretsen vid förbundets årsmöte i Mariestad utsågos ordföranden fru Maja Strandberg, sekr. fröken Elin Strandberg, fru Hertha Persson och fröken Olga Johnson. En kommitté tillsattes för att ordna en utfärd till Östarp, till medlemmar av densamma utsågos fruarna A. Bjurström, A. Granelle, A. Nilsson, K. Andrén samt F. Welinder.

Efter förhandlingarna höll professorn i psykiatri V. Wigert från Lund föredrag om Social hjälp åt psykiskt sjuka.

Efteråt samkväm med tesupé.

Örebrokretsen har öppnat en upplysningsbyrå, som skötes av kretsens sekreterare fru S. Lundgren. Tills vidare är den öppen en dag i veckan och förmedlar upplyningar om yrkesval, utbildningsmöjligheter på olika områden, löneförhållanden och utsikter till anställning, kompetensfordringar, stipendier, ansökningar m. m.

Svalövs-kretsens årsmöte hölls å Fridhem den 18 april. Till styrelseledamöter utsågos fruarna Augusta Jönsson, Edla Nilsson, Anna Groos, Anna Eliasson, Carolina Westesson, Sigrid Bondeson, fröknarna Selma Kjellberg, Hanna Åkesson samt fru Selma Alkman; suppleanter blevo fröken Maria Nilsson, fru Ida Staffansson, fröken Valborg Månsson, fru Hil-dur Åkerman, och fru Edit Pedersen. Till revisorer omvaldes fru Gunhild Forslind och fröken Klara Engler med fru Signe Sundelin som suppleant. På förslag av styrelsen beslöt årsmötet att till en elev vid kvinnliga kursen å Fridhem utdela en premie av 50 kr.

Efter förhandlingarnas slut hölls föredrag av fabrikkssystem fröken Signe Holst från Hälsingborg om Socialt arbete inom industri och handel. Efter föredraget samlades medlemmarna till samkväm. Styrelsen konstituerade sig sålunda: fru Augusta Jönsson, ordf., fru Edla Nilsson, v. ordf., fröken Valborg Månsson, sekreterare, och fröken Hanna Åkesson, kassaförvaltare.

Skånekretsarnas styrelsemöte i Malmö.

Den 15 april samlades i Malmö 27 representanter för de skånska F.-B.-F.-kretsarna till årets gemensamma kretsstyrelsemöte. De av styrelsemedlemmar företrädde kretsarna voro Halmstad, Hälsingborg, Kristianstad, Landskrona, Lund, Malmö, Svalöv och Ystad.

Bland förekommande ärenden var antagandet av stadgar för sammanslutningen, vilka "hava till syftemål att stärka sambandet mellan kretsarna och att gemensamt utarbета förslag till frågor eller diskussionsämnen att upptagas vid F.-B.-F:s årsmöte samt att med gemensam plan-

läggning av föreläsningsturnéer m. m. underlätta arbetet inom kretsarna".

Vidare dryftades kretsstämmans förslag angående prenumeration å *Hertha*, föreläsningsturnéernas ordnande, samarbetet mellan Stipendieinstitutionens förtroendenämnder och F.-B.-F.-kretsarna i respektive län med flera ärenden.

Ordförande vid mötet voro fruarna Elisabeth Quensel och Elisabeth Sjövall, sekreterare fru C. Eklundh och fröken M. Kärrberg.

Notiser från bokvärlden.

En drömmares dagbok av *Henri-Frédéric Amiel*. Urval och översättning av Klara Johanson. Sjätte upplagan, väsentligt förnyad.

Estetiskt och psykologiskt fängslande var *En drömmares dagbok*, Henri-Frédéric Amiels "Journal intime", i Klara Johansons mäterliga tolkning av Fanny Merciers urval. Ännu rikare är bekantskapen med Amiel sådan som Klara Johanson nu har tillfälle att presentera honom för oss i försvenskning av professor Bouviers ansevärt ökade och autentiska upplaga av Amiels dagbok. Amiel kommer oss nu närmare, mera kvald, med mera skiftande impulser och rödare blod men också mera bunden i sin färd till betraktelsens ödsliga bergstoppar ovanom medmänniskornas huvuden och till gruvarbete inom sig själv. Det ligger något isande i den närmare anblick av Amiel som nu bjudes oss. Ingalunda därför att man sörjer de tryckta verk som skulle ha ersatt de mångtusende otryckta dagboks-

bladen. Ur resultatets synpunkt är Amiels självmeddelelse till eftervärlden, som fått lära känna honom, en källa till tacksamhet utan ringaste bitanke av beklagande. Fackmänniskor och pappersmänniskor må här som eljest ha rum för sorg och saknad i avseende på ofödda verk. Det är en av deras specialiteter. Ur mänsklig värdesynpunkt innebär dagboken en viktig och egenartad post på litteraturens konto som endast ett fåtal av de mest utvalda verk äro jämförlig med.

Icke för litteratur och litteraturvetenskap, för Amiel själv nödgas man beklaga disproportionen mellan hans överrika själs ått dagboken förtrodda innehåll och hans verksamhetsuttryck som litteratör, professor, vän. "Wer sich der Einsamkeit ergibt, ach, der ist bald allein." Samvetsgranna föreläsningar, själsutbyte med några utvalda — sådant kunde för en Amiel inte bli utlösningar som återverkade till hälsa, gävo kraftkänsla och bildade nya utgångspunkter.

Den som ej känner Amiel nära också i hans förhållanden och omgivningen gör väl i att ej vara förnumstig i sina iakttagelser. Så mycket vågar man säga, att hans ställning mellan tyskt andeliv och fransk-schweizisk tradition och slitningen mellan hans själs aristokratiska böjelser och tidens demokratism var ytterligt svår. Han saknade nationalismens begränsning och partiets plattform i nationalismens och partibildningens tid. Hur skulle han kunna bli en "handlingens man" under sådana omständigheter, han som genom hela sin läggning och utveckling var berövad lycksökeriets och den primitiva makt-hungerns motorkraft.

Estetiker ut i fingerspetsarna är Amiel. Hans dagbok är full av hänföande landskapsglimtar, trädgårds-idyller, alpyver, morgonstämningar och mänskensnätter. Han ser och förnimmer och meddelar förmågan att se och förnimma åt de tungögda och bredvid honom onyanserade individer som genom honom få se vad han sett. Vi bli förtrogna med anblicken av *le Salève* i skiftande belysning, vi bli hemmastadda med *S:t Pierres* kyrktorn, liksom med klockklang, och ibland äro vi med på en vindskammare där Amiel sitter invid kaminen en kulan vinterdag. Amiel har öga för allt och ord för allt karakteristiskt.

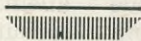
Naturskönhet lyser och musik klingar genom denna dagbok där en mångsträngad förfinad själ talat ut sig själv i hårfin analys som i spontan bikt. Mozart, Beethoven, Wagner bestämma och ha makt över det tyska elementet i Amiels väsen i minst samma grad som tyska diktare och filosofer. Det är en

konstnjutning att läsa de skönhetsvibrerande iakttagelser om natur och musik som denne borne själsaristokrat i icke sinande rikedom meddelar. Där är njutningen av hans framställningsgåva och stil — i Klara Johansons utsökta tolkning — oblandad. Självanalysen, kristallklar som den är och vidgande vår själskunskap med sin fina nyansering, har sin pinsamma sida eller snarare får den efter hand. Karakteristikerna av franskt och tyskt o. s. v. äro åter övervägande kritiska, för övrigt av hög förtjänst och stort intresse.

Nyss användes uttrycket att Amiels sjävanalys efter hand blir i viss mån pinsam. Detta syftar på en förändring som tydligen kan iakttagas mellan den tidigare och den senaste delen av dagboken: ett tillbakaträdande av den personliga aktiviteten, en depersonifiering som åtminstone på den som skriver dessa rader verkar bekämande. Vad jag menar rör icke yttre "verksamhet", det gäller något inom själen fallande. Amiel själv analyserar och beskriver med genomträngande klarhet och träffsäker konst hur hans medvetande mer och mer blir en intellektuell skådeplats, mindre och mindre bostaden för just hans egen personlighet. Detta är dock under hans senaste tid och då är han sjuk. Men läsaren kan iakttaga — eller tycker sig kunna iakttaga — under de senare åren en fortgående personförtunning. Fredrika Bremer skulle ha kylts av Amiel som äldre.

Det förefaller lämpligt och harmoniskt att Amiels yttre skapnad hade den nobla skönhet som det i boken meddelade porträttet, en gång tillhörigt Fredrika Bremer, utvisar.

HILMA BORELIUS.

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av **Fredrika-Bremer-Förbundet**.
Redaktör: *Ellen Kleman*.

Förbundsmedlemmar erhålla tidskriften till ett pris av kr. 5:50, varvid prenumeration sker direkt genom **Fredrika-Bremer-Förbundets byrå, 48 Klarabergsgatan, Stockholm**. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å närmaste postanstalt eller i bokhandel. Pris för postupplaga: $\frac{1}{2}$ år kr. 6:50; $\frac{1}{4}$ år kr. 3:50; $\frac{1}{8}$ år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan II, Stockholm. Redaktions-tid: tisdagar och fredagar kl. 1—3. Allm. T. Norr 48 50, Riks 27 62. Expeditionen: kl. 11—4 varje söckendag. Allm. T. Norr 48 50, Riks 27 62.

JOHANNA BRUNSSONS VÄVSKOLA

Kurser för utbildning av

Vävlärarinnor, Arbetsförestånderskor, Yrkesväverskor, Hemvävning

Tel. 133 63. Skola o. försäljning: KUNGSGATAN 70, Stockholm Tel. N 4 37

**Hygieniska sängkläder,
Ottomaner & Kuddar,
Täcken & Filtar,**

alla sängkläder tillverkas å egen verkstad

Levon Svansson STOCKHOLM
Stora Nygatan 5

**A. OLSSON
BLOMSTERHANDEL
KLARABERGSGATAN 23**

Allm. Tel. Norr 5 64 Riks Tel. 89 87

*FÖRSTKLASSIGA VAROR!
SMAKFULLT ARBETE!
BILLIGA PRISER!*

REKOMMENDAS

Fru Emilie Elmenhoff

Klinik för hårets och hudens vård

M A L M Ö

Regementsgatan 16 — Telef. 46 46

Manicur- & Damfrisersalongen
(Fläkta Örn's Parfymeri)

M A L M Ö

Hamngatan 4 — Telef. 75 46

“La Fleuriste”

M A L M Ö

Gustav Adolvs torg 8 B - Tel. 47 41

Blommor, Kransar

Specialitet:

Brudbuketter — Bordsdekorationer

A.-B. John V. Löfgren & C:o

Kungl. Hovleverantör

Riks 4 29 Fredsgatan 3 Stockholm A. t. N. 5048

Sverges äldsta, största och
bäst renommerade *specialaffär* i
**Siden- och Ylle-
klänningstyger**

Prover till landsorten sändas *gratis*
och *franco*

INNEHÅLL.

Privatskolan inför riksdagen. Av Anna Sondén.

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte i Mariestad.

Kringblick.

I "Mittens rike". II.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier 1925.

Från F.-B.-F.-kretsarna.

Notiser från bokvärlden.

F I L T A R

De bästa kvalitéerna

De förmånligaste priserna

Det största urvalet

finner Ni hos

OTTO ELMGRENS A.-B.

LILLA NYGATAN 29
S T O C K H O L M

Telefoner:
2434, Norr 1165